

VINOGRADARSKI REGISTAR

Mr Nebojša Mladenović
Dipl. ing. poljoprivrede
smer voćarstvo i vinogradarstva

Osnovni cilj upisa u Vinogradarski registar je da se utvrde površine pod vinovom lozom (sa svim osobinama, karakteristikama i specifičnostima) kao i proizvodni potencijal vinove loze, što predstavlja obavezu u procesu usklađivanja sa standardima EU. Zakonom o vinu predviđena je obaveza upisa u Vinogradarski registar svih fizičkih lica, kao i pravnih lica i preduzetnika koji proizvode grožđe namenjeno prometu i preradi a koji imaju vinogradarske parcele veće od 10 ari. Ova obaveza se takođe odnosi i na vinograde koji imaju manje od 10 ari vinograda, a svoje grožđe stavljaju u promet. Upis u registar vrši se na osnovu zahteva koji podnosi pravno lice, preduzetnik, odnosno fizičko lice nekoj od najbližih kancelarija. Za područje Pčinjskog okruga (Vranjski rejon kao vinogradarsko područje) nadležna je kancelarija u Nišu. Kontakt osoba: Zlata Vidanović. Adresa: Kolonija El br. 6, 18000 Niš, telefon/fax: 018/4541-128 i 018/4541-023,

e - mail: cewin.zlata@gmail.com. Svakom proizvođaču grožđa prilikom upisa u Vinogradarski registar dodeljuje se registarski broj i izdaje izvod iz registra sa brojem vinogradarske parcele kao i grafički prikaz tih parcela. Proizvođač grožđa može da ima samo jedan registarski broj. Ako dođe do promena u registar, one se upisuju u roku od 15 dana od dana nastanka promene. Proizvođači grožđa su dužni da svake godine posle berbe, a najkasnije do 15. novembra, a prvenstveno u cilju određivanja proizvodnog potencijala, Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine prijave promene podataka o godišnjoj proizvodnji grožđa sa rodnih vinogradarskih parcela. Proizvođač se briše iz registra ako podnese zahtev za brisanje na osnovu odluke o prestanku obavljanja delatnosti. Brisanje može biti pokrenuto i po službenoj dužnosti. Za sve vrste pomoći u cilju upisa u Vinogradarski registar, a prvenstveno oko popunjavanja Obrasca VV 1, proizvođači grožđa mogu da se obrate savetodavcima za voćarstvo i vinogradarstvo Poljoprivredne savetodavne i stručne službe Vranje.

PREGLED ZASEJANIH HIBRIDA PARADAJZA ZA 2016

Nada Lazović – Đoković
dipl.ing.agronomije

Poljoprivredna Savetodavna i Stručna služba Vranje u saradnji sa naučnim institucijama, semenskim kućama izvela je demonstracione oglede sa velikim brojem sorti i hibrida povrća. Na površini od 1000m² plateničkog prostora izvedeni su ogleđi u sistemu za navodnjavanje „kap po kap“, malčovanjem uz primenu najsavremenijih đubriva i sredstava za zaštitu bilja. Tokom vegetacije i na Danima polja poljoprivredni proizvođači su imali priliku da vide ove oglede i dubiju pravu informaciju o savremenoj proizvodnji povrća i mogućnosti da ta iskustva primene na svom poljoprivrednom imanju. Ovo je prva godina realizacije i izvođenja povrtarskog ogleđa poljoprivredne stručne službe Vranje sa ciljem da se što veći broj poljoprivrednih proizvođača upozna i edukuje sa savremenim tendencijama u povrtarskoj proizvodnji i na taj način da svoj doprinos unapređenju povrtarske proizvodnje u Pčinjskom okrugu. Nadamo se da će se ovi projekti nastaviti i u narednim godinama

Ogled paradajza – rezultati i tehnologija izvođenja ogleđa

Ogled je izveden na zemljištu tipa degradirana smonica. Predusev ogleđu paradajza bio je krompir. Osnovna obrada zemljišta, oranje na dubinu od 25 cm izvedeno je 29. 11. 2015. godine, a predsetvena priprema 26. 03. i 18. 05. 2016 godine setvospremačem. Pred osnovnu obradu zemljišta parcela je đubrena kompleksnim mineralnim đubrivom NPK 16:16:16 u količini 400 kg/ha. Setva u kontejnere obavljena je 02. 03. 2016 god, korišćeno mikrobiološko đubrivo (15ml/1lit vode), pikiranje marta a rasadivanje rasada paradajza na ogleđnom polju izvedeno je 28. 04. 2016. i korišćeno je mikrobiološko đubrivo 2l/ha (sistem kap po kap odmah nakon rasadivanja i zajedno sa fungicidima). Ogled je izveden u zatvo-

SADRŽAJ

• Pregled zasejanih hibrida paradajza za 2016

dipl. ing. Nada Lazović-Đoković

• Vinogradarski registar

Mr Nebojša Mladenović, dipl. ing

• Planiranje organske proizvodnje u voćarstvu i sertifikacija

dipl. ing. Suzana Jerkić

• Aktivnosti pčelara u predstojećem periodu

dipl. ing. Srđan Zafirović

• Ehinokokoza - Hidatodoza

DVM sci Robert Širtov

• Psilla pyri

dipl. ing. Dejan Mujakić

• Bolesti povrća u plastenickoj proizvodnji

dipl. ing. Mica Stajić

• Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS

• Aktivnosti Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije

• Aktivnosti Poljoprivredne savetodavne i stručne službe Vranje

• Promocija portala - www.agroponuda.com

renom prostoru u sistemu „kap po kap“. Do početka cvetanja korišćen je Fitofert 10-40-10, 20 kg/ha dva puta nedeljno + mikrobiološko đubrivo 4l/ha-na deset dana tretman, pre cvetanja Fitofert kalcijum nitrat (50 kg/ha) u tri navrata, tokom razvoja i rasta plodova Fitofert Kristal Tomato 12.5-6-31 (40 kg/ha tri puta nedeljno) + mikrobiološko đubrivo 2 l/ha -2 tretmana, pre berbe Fitofert 4-10-40 (40 kg/ha tri puta nedeljno)+ mikrobiološko đubrivo 2 l/ha -1 tretman, tokom berbe Fitofert 4-10-40 (30 kg/ha tri puta nedeljno)+ mikrobiološko đubrivo 2 l/ha - 4 tretmana. Berbe paradajza su obavljane sukcesivno u zavisnosti od ranostasnosti hibrida u tehnološkoj zrelosti. Berba ogleđa paradajza obavljena je 5 puta. Početkom vegetacije zaštita ogleđa paradajza od li-

snih vaši primenjena je jedanput. U drugom delu vegetacije primenjeni su insekticidi u tri navrata u cilju zaštite plodova od pamukove sovice. Takođe tokom vegetacije praćena je preventivna zaštita ogleđa paradajza od prouzrokovala bolesti i to plamenjače i crne pegavosti paradajza.

Kod hibrida Agroarm Seminis smo koristili đubrivu: Timak Agro

Nakon rasadijanja posle prijema biljka- Fertiactyl Starter 0.3-0.5%; 7-10 dana nakon rasadijanja do cvetanja KSC I (14:40:5) 150 gr/ar; vegetativni porast KSC II (23:5:5) 150 gr/ar; naliavanje i zrenje plodova KSC III (15:5:35) 200 gr/ar i Kalcijum Nitrat 1 nedeljno odvojeno od ostalih đubrivu 0.5-1 gr/biljci.

R. br.	Naučna –semenska kuća	Sorta-Hibrid F1	Masa grama	Oblik	Čvrstoća perikarpa
1.	Agroarm-Seminis	Matissimo F1	240-260 gr	Crven-okrugao	Čvrst izdrži do 10 dana
2.	Agroarm-Seminis	Partova F1	230-250 gr	Tamno crven-okrugao	Veoma čvrst
3.	Agroarm-Seminis	Matias F1	230-260 gr	Crven-okrugao	Čvrst
4.	Agroarm-Seminis	Martez F1	250-270 gr	Crven-okrugao	Čvrst
5.	Superior-	Superior-ANĐELINA F1-pink	180-200gr	Srcolast-mesnat	Čvrst
6.	Superior-	Superior-FANTOM F1-najrodniji	190-210gr	Crven-okrugao	čvrst
7.	Superior-	Superior-DONATOR F1- beef tip	200-220gr	Crven-okrugao	Srednje čvrst
8.	Konus-glorija	Konus-glorija F1-1	210-230gr	Crven-okrugao	čvrst
9.	Konus-glorija	Konus-glorija F1-3	200-230gr	Crven-okrugao	čvrst
10.	Konus-glorija	Konus-glorija F1 5	200-220gr	Crven-okrugao	čvrst
11.	NS seme-	NS seme- Bačka	180-220gr	Crven-okrugao	čvrst

PLANIRANJE ORGANSKE PROIZVODNJE U VOĆARSTVU I SERTIFIKACIJA

Suzana Jerkić

Dipl. ing. poljoprivrede

smer voćarstvo i vinogradarstva

Neoposredno pre početka bavljenja organskom proizvodnjom neophodno je prethodno planiranje organske proizvodnje. Pre donošenja odluke potrebno je prikupiti sve informacije šta je sve potrebno za bavljenje ovom proizvodnjom, kakvi preduslovi, šta je traženo na tržištu i kome se može plasirati. Posle donošenja odluke da se započne sa organskom proizvodnjom potrebno je da proizvođač pronađe način (literatura, kursevi, predavanja,) da se upozna sa principima, metodama, standardima, zakonom i pravilnicima u organskoj proizvodnji. Nije dovoljno da se proizvođač odluči i proizvodi po principima organske proizvodnje, da bi proizvode prodavao kao organske, već je potrebno da svoje proizvode sertifikuje.

U Srbiji postoje ovlašćene kontrolne organizacije koje vrše poslove kontrole i sertifikacije. Svake godine Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine ovlašćuje kontrolne organizacije i objavljuje njihov spisak. Neophodno je da proizvođač uspostavi kontakt sa

kontrolnom organizacijom, jednom ili više, i potraži ponudu o cenama usluga sertifikacije. Posle odabira kontrolne - sertifikacione organizacije proizvođač popunjava obrazac prijave kontrolnoj organizaciji za uključivanje u organsku proizvodnju. Prijava se popunjava detaljno, što preciznije i tačnije kako bi kontrolor sertifikacione organizacije mogao da obavi kontrolu proizvodnje na terenu. Na osnovu prijave proizvođač i izabrana ovlašćena kontrolna organizacija sklapaju ugovor o vršenju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji na osnovu koga proizvođač dobija svoj evidencioni broj. Kada je reč o organskoj voćarskoj proizvodnji mogu se sertifikovati već podignuti voćni zasadi ili zasadi koji se tek podižu.

S obzirom na nemogućnost nabavke organskog sadnog materijala i druge procedure za brzo sertifikovanje uobičajeno je da se sa zasadom ili parcelom prvo ulazi u period konverzije - prilagođavanja organskoj proizvodnji.

Period konverzije za voćne vrste traje 3 godine. Tokom konverzije u zasadu se primenjuju sve metode po zakonu o organskoj proizvodnji. Početak procesa konverzije počinje da teče od dana potpisivanja ugovora. Period konverzije se može skratiti uz dozvolu nadlež-

nog ministarstva samo u izuzetnim slučajevima uz dokaze o poreklu sadnog materijala i potvrdom da predmetne parcele nisu tretirane u poslednje tri godine nedozvoljenim sredstvima u organskoj proizvodnji. Posle sklapanja ugovora proizvođač i kontrolna organizacija prave plan kontrole. Kontrola obuhvata punu fizičku kontrolu parcela i kontrolu dokumentacije proizvođača od kojih je najvažnija knjiga polja. Prilikom kontrole kontrolor piše izveštaj o obavljenoj kontroli koji potpisuje proizvođač i kontrolna organizacija na osnovu koga kontrolna organizacija donosi odluku o sertifikaciji i izdaje sertifikat da je proizvod proizveden po metodama organske proizvodnje. Sertifikat se izdaje kako za organski proizvod tako i za proizvode iz perioda konverzije i važi godinu dana. Svaki sertifikat ima broj, naziv sedišta i broj kontrolne organizacije, naziv adresu i oblast proizvodnje proizvođača, vrstu i procenjenju količinu sertifikovanog proizvoda, datum kontrole, period važenja sertifikata. Kontrolna organizacija obavlja najmanje jednu najavljenju kontrolu, po potrebi može obaviti i nenajavljene kontrole i uzorkovanje tokom godine. Isti kontrolor ne može da vrši kontrolu jednog proizvođača duže od tri godine.

AKTIVNOSTI PČELARA U PREDSTOJEĆEM PERIODU

Srđan Zafirović Dipl.

ing. poljoprivrede

smer stočarstvo

Snežne padavine i velike hladnoće uslovile su otežan saobraćaj i onemogućile pristup nekim pčelinjacima. Dobro uzimljene pčele koje imaju dovoljno hrane, bolje zimuju pod snegom nego da nisu prekrivene. Sneg služi kao toplotni izolator i štiti od vetrova a ujedno je dovoljno porozan da bi pčele imale dovoljno vazduha. U predstojećem periodu prekontrolisati da li košnice stabilno stoje, da nije možda neka grana pala na košnici pod težinom snega, ukoliko se neka košnica prevrnula, treba je vratiti na postolje. Ako usled otopljanja snega nastupe veće hladnoće treba obratiti pažnju da se ne zalede leta košnice, takođe pre izletanja pčela dobro je ako je prostor ispred košnica očišćen od snega ili je ispod postavljena slama ili sitno granje. Kada vremenski uslovi dozvole društvima sa manjkom hrane dodati pogače. Januar je obično mesec intezivnijih pčelarskih okupljanja, a tada ima i dosta praznika, pa je možda aktivnost pčelara u radionicama manja. Ipak, i sada treba razmisliti o tome šta je sve potrebno da pripremimo za proleće, da nabavimo, naručimo, ili da i sami uradimo

A u toku Februara snovne aktivnosti pčelara su:

- Obezbeđivanje mira na pčelinjaku
- Kontrolisati zdravstveno stanje pčela

- Procenjivati jačinu društva na osnovu izleta pčela po lepom i toplom danu
- Odraditi prvi letimični pregled, nipošto ne otvarati košnice iz čiste radoznalosti
- Očistiti podnjače i izvršiti dezinfekciju istih
- Uginule pčele i prljavštinu spaliti
- Zameniti ovlaženi utopljavajući material
- Proveriti kvalitet i prisustvo matice u društvu

Pčelari u februaru treba češće da obilaze pčelinjak, naročito kada su topli i sunčani dani. Svojim zapažanjem na osnovu obletanja pčela (pročišćujući let), zvuka pčelinjih zajednica i vage donose zaključak o njihovom stanju. Tople i sunčane februarske dane bez jakih vetrova treba iskoristiti i za prvi letimični pregled društva. Cilj pregleda je da se utvrdi kakvo je stanje svakog pčelinjeg društva, kako bi se pružila hitna pomoć najugroženijim. Pri pregledu treba obratiti pažnju na stanje gnezda, snagu - veličinu društva, količinu hrane i prisustvo matice u društvu. Od blagovremene pomoći pčelinjim društvima u tom periodu mnogo zavisi dobar završetak njihovog zimovanja i dalji razvoj.

Da bi utvrdili ima li u košnici hrane, treba pregledati samo spoljašne ramove do legla i oceniti kolika je količina meda na njima. Kada je u gnezdu manje od 4 kg meda ili uopšte nema, pčelinje društvo treba prihraniti. Nedostatak hrane u košnici uzrokuje smanjenje legla ili odsutnost istog, gladovanje pa čak i uginuće. Najefikasnije prihranjivanje je rezervnim satovima sa zapečaćenim tečnim medom od nektara ili medno šećernim pogačama.

Tokom ovog meseca često u pojedinim društvima nailazimo na zaprljane okvire i saće

pčelinjim izmetom (proliv - nozemoza) te takve okvire uklanjamo iz košnice kako ne bi bili uzročnik daljeg razvoja bolesti.

Treba obratiti pažnju na prisustvo vlage i bude na zidovima košnice, materijal za utopljanje prosušiti ili zameniti novim. Satove koje su miševi oštetili odstraniti ili iseći oštećeni deo.

Ukoliko je zajednica slaba treba je pregraditi na onoliko okvira koliko zauzima i dodatno je utopljiti. Ukoliko vremenski uslovi dozvoljavaju čistimo i dezinfikujemo (opaljivanjem) podnjaču. Poželjno je imati rezervnu čistu podnjaču i samo je zameniti. Čistimo leto i krov od snega. Ukoliko su pčele dobro zazimljene i uspešno zimovale na podnjači neće biti puno mrtvih pčela, koje iznosimo van pčelinjaka spaljujemo ili zakopavamo u zemlju.

Da ne bi produžavali pregled tražeći maticu, prisustvo i kvalitet matice u košnici možemo ustanoviti i na osnovu legla. Ako ima gusto leglo na većoj površini matica je dobra, a ako je retko ili grbavo leglo onda je društvu potrebna bolja matica (rezervna matica zazimljena u nukleusu) ili to društvo pripajamo jačem društvu sa dobrom maticom. Ako u gnezdu nema legla, a pčele uznemirene trepere krilima i ispuštaju specifičan tužan zvuk, to je znak da u društvu nije prisutna matica. Pri ovom pregledu treba obratiti pažnju na prisustvo krpelja u društvu i ako je potrebno pravovremeno započeti borbu protiv varoe.

Ovaj pregled raditi isključivo na toplom vremenu bez jakih vetrova. Suviše nepotrebni pregledi iz radoznalosti se nesmeju vršiti, jer se ometa rad pčelinjeg društva smanjuje njihov razvoj i produktivnost.

EHINOKOKOZA - HIDATODOZA (LAT.Echinococcosis, HYDATIDOSIS)

Robert Širtov

Doktor veterinarske medicine sci

Ehinokokoza je parazitska bolest mesojeda izazvana pantljičarama iz roda *Echinococcus* i spada u najznačajnije zoonoze. Hidatidoza je infekcija sisara, uključujući ljude, izazvana larvenim oblikom ovih parazita. Ehinokokoza i hidatidozu prate nespecifični simptomi. Klinički znaci koji se zapažaju kod ljudi, slični su onima kod tumora na jetri, plućima i mozgu. Hidatidoza domaćih životinja nanosi velike ekonomske štete usled odbacivanja organa zahvaćenih patološkim procesom.

Ehinokokoza i hidatidoza su rasprostranjene svuda po svetu a u Srbiji su ustanovljene u svim delovima. Procenat pasa inficiranih sa *Echinococcus granulosus* se kreće i do 69,23%, što zavisi da li se radi o urbanoj ili ruralnoj sredini, odnosno da li su psi litalice ili psi držani kontrolisano.

Procenat domaćih životinja inficiranih sa *Echinococcus polymorphus* varira u odnosu na područje ispitivanja i vrste životinja. Najčešće se nalazi kod ovaca, goveda i svinja i do 98,70%.

Karakteristike uzročnika U okviru roda postoje četiri vrste: *E. granulosus*, *E. multilo-*

kularis, *E. vogeli* i *E. oligarthus*. *Echinococcus granulosus* i *Echinococcus multilokularis* predstavljaju vrste koje imaju najveći biomedicinski značaj.

Na dužini života i preživljavanje razvojnih stadijuma roda *Echinococcus* utiču abiotički (temperatura i vlažnost) i biotički (starost, pol i imuni status domaćina) činioci. Odrasle pantljičare žive od 5-7 meseci. Jaja pantljičara mogu da ostanu vitalna i infektivno sposobna od 24-30 meseci u vlažnom okruženju i opasno je što ne postoji pouzdano dezinfekciono sredstvo, čak i posle skladištenja u koncentrovanom formaldehidu u trajanju od četiri nedelje, ne gube svoju infektivnost.

Rezervoari. Za naše područje najznačajniji su za *E. granulosus* pas, vuk i šakal, a za *E. polymorphus* ovce, goveda, konji, svinje. Za *E. multilokularis* najznačajniji su lisica, pas, mačka, kojot i vuk, a za *E. multilokularis* mali glodari.

Način prenošenja. U širenju ehinokokoze pasa odlučujuću ulogu ima čovek. Mnogi vlasnici pasa hrane svoje pse presnim iznutricama u kojima se nalaze infektivne ciste. U seoskim i prigradskim sredinama u kojima se kolju ovce i svinje za lične potrebe, hranjenje pasa delovima jetri i pluća sa infektivnim cistama je redovna pojava.

Izvor infekcije za domaće životinje predstavljaju psi, odnosno hrana i voda u kojima su prisutni jaja *Echinococcus granulosus*. Odrasli parazit živi u crevima psa, vuka i šakala. Dug je oko 6 mm i ima samo 3 članka. Na glavi ima 2 reda kukica kojima se pričvršćuje za sluzokožu creva. Poslednji članak je pun jaja, koje zaražena životinja izbacuje sa izmetom u spoljašnju sredinu i na taj način zagađuje okolinu. Larva prodiru kroz sluzokožu creva i krvlju stiže najpre u jetru gde se formira cista ehinokoka. Ponekad se događa da ova jajašca prođu jetru i stignu do pluća a odatle bilo gde u telo ovih prelaznih domaćina. Zbog toga je u jetri najčešća lokalizacija cista ehinokoka a zatim u plućima i eventualno u drugim organima. Preko izmeta pasa, jaja ehinokokusa dospevaju na livade, pašnjake, siliranu hranu, stajanje vode, cisterne i bunare.

Vetar prašinom može da raznese jaja na veliku razdaljinu.

U slučaju *E. multilokularis*-a, divlji glodari i sitni sisari koji u sebi imaju ciste, glavni su izvori zaraze lisica.

Ljudi se inficiraju direktnim dodirima sa nosiocima pantljičara ili zagađenom hranom (neoprano voće i povrće) i vodom. Širok radijus kretanja pravih domaćina i mogućih prenosioaca (ptice, mravi i muve) doprinose širenju jaja pantljičara.

Klinička slika. Kod pravih domaćina pojavljivanje kliničkih simptoma zavisi od stepena infekcije, starosti i zdravstvenog stanja. Često nema kliničkih simptoma. Klinički simptomi su izraženiji kod mlađih životinja. U slučaju prisustva velikog broja pantljičara nastaje

poremećaj funkcije digestivnog trakta, pojava kolika, povraćanja, proliva i svrab u predelu anusa uz prateće intenzivno češanje.

Kod prelaznih domaćina, prisustvo infektivnih-hidatidnih cista ostaje prtajeno godinama pre nego što se pojave simptomi bolesti. Ciste u jetri mogu da izazovu bolove u abdomenu, a proliferisana masa u jetrenom tkivu blokadu žučovoda i žuticu. Desna strana abdomena je često izbočena. Kao posledica hidatidoze (prisutva infektivnih cista) u plućima javlja se bol u grudima i kašalj. Pored jetre i pluća i drugi organi mogu da budu zahvaćeni kao srce, mozak i kosti.

Hidatidoza je izuzetno opasna za čoveka. Pojedine ciste mogu da ostanu neotkrivene godinama dok ne postanu toliko velike da ometaju rad pojedinih organa.

Dijagnoza se kod mesojeda utvrđuje na osnovu nekoliko načina

- pregledom fecesa na proglotide i jaja *ehinococcus* spp.
- utvrđivanjem antigena u fecesu psa pomoću ELISA testa
- postmortalnim pregledom digestivnog trakta psa na prisustvo adultnih oblika *ehinococcus* spp. što predstavlja najpouzdaniji metod dijagnostike

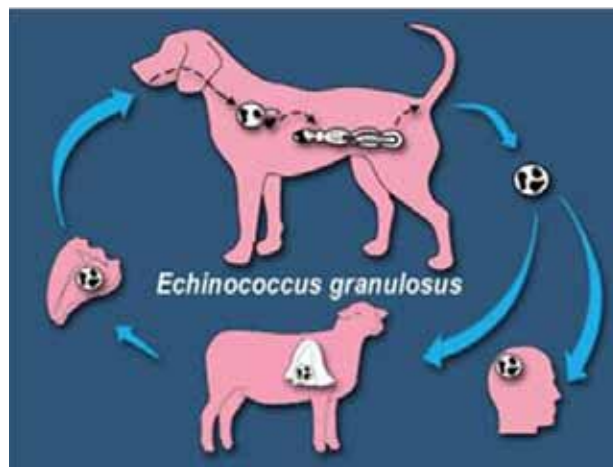
U dijagnostici hidatidoze ljudi primenjuju se imunološke metode: ELISA test, PCR, RVK i druge.

Mere kontrole i profilakse. Borba protiv ehinokoke i hidatidoze podrazumeva sprovođenje većeg broja mera: vođenje tačne evidencije o broju pasa, sprovođenje obavezne dehelmintizacije pasa dva puta godišnje, ispravno funkcionisanje službe za hvatanje pasa litalica, kontrola i obavezan pregled zaklanih životinja na klanicama, uništavanje i neškodljivo uklanjanje ili prerada konfiskata u kafilerijama, stalna edukacija stanovništva i sprovođenja zakonskih propisa veterinarske i sanitarne inspekcije.

Suočeni sa velikom opasnošću koju ehinokokoza predstavlja za ljudsko zdravlje, njena prevencija i kontrola su imperativ i sve mere su usmerene ka zaštiti zdravlja ljudi. Na osnovu naučnih saznanja sačinjene su i preporuke za suzbijanje i iskorenjivanje infekcije izazvane razvojnim oblicima *Echinococcus granulosus* kod psa kao pravog domaćina i preživara kao prelaznog domaćina.

Ako je ehinokokoza dijagnostifikovana kod pasa oni se moraju podvrgnuti dehelmintizaciji, čija se uspešnost mora proveravati nekoliko puta. Izmet izbačen u roku od 24 časa posle tretmana mora da se skupi i spali, a pod opere vreloom vodom.

Širenje uzročnika može da se izbegne redovitim pregledima i dehelmintizacijom (dva puta godišnje), smanjenjem broja pasa i mačaka litalica, da se psi ne hrane sirovim otpacima mesa (neškodljivo uklanjanje organa koji sadrže hidatidne ciste, posebno kod kućnog klanja). Ostaci koji se koriste kao hrana za pse, moraju da se kuvaju ili zamrznu (tri dana na temperaturi od minus 18C). Izmet pasa ne sme da zagađuje hranu, vodu, a posebno ne dečije igračke.

kularis, *E. vogeli* i *E. oligarthus*. *Echinococcus granulosus* i *Echinococcus multilokularis* predstavljaju vrste koje imaju najveći biomedicinski značaj.

Echinococcus granulosus je parazit u tankom crevu velikog broja pripadnika fam. Canidae i izvesnih vrsta fam. Felidae.

Echinococcus polymorphus je larveni oblik pantljičare *E. Granulosus*, stacioniran najčešće u jetri, plućima, bubrezima i drugim organima raznih sisara. Infekcija pasa usledi unošenjem hidatidnih cista sa inficiranim organima zaklanih ili uginulih životinja. Pravi domaćin za *E. multilokularis* su lisice, a u manjoj meri psi, mačke, kojoti i vukovi. Prelazni domaćini su čovek i mali glodari.

Dejan Mujakić

Dipl. ing. poljoprivrede

smer zaštita bilja i prehrambenih proizvoda

Kruškina buva je kod nas najvažnija štetočona kruške. P.pyri je monofag i hrani se kruškom. Godišnje razvija 5 i više generacija. Plodnost zavisi od sokova koje koristi iz kruške odnosno direktno zavisi od zdravstvenog stanja kruške. U napuštenim zasadima kruškina buva se javlja u manjoj brojnosti. P.pyri ima dve forme zimsku i letnju koje se razlikuju fiziološki u odnosu na podnošenje niskih temperatura, osetljivosti na insekticide, po boji, po veličini.

U toku zime prezimljava u stadijumu imaga u zasadima ispod kore stabala, opalom lišću i u drugim skrovitim mestima. Ženke zimskih formi polažu jaja sukcesivno, ubadajući drške jaja u grupicama. Zimske forme ženki uginjavaju nakon polaganja jaja

Za razviće embriona i larve u jajima

potrebne su pored odgovarajućih temperatura i neke materije iz biljke koje drška propušta. Visok turgor biljke tj. fiziološki zdrava biljka obezbeđuje normalan razvoj embriona i jaja. P.pyri ima 5 larvenih stupnja a postepena hitinizacija počinje u L4 dok se tvrda ljuska javlja u L5 stadijumu. Larve se hrane na mestima najintenzivnijeg protoka soka. Hrani se zabadaanjem stileta u floem.

Mere zaštite od kruškine buve:

- sadnja slabo bujnih sorti

PSILLA PYRI

- izbegavanje jake rezidbe i neuravnotežan porast stabala
- izbegavanje intenzivne ishrane mineralnim đubrivima preko zemlje i preko lista (posebno azotom)
- zalivanje izvoditi samo po potrebi i u konsultaciji sa stručnjakom za zaštitu bilja
- koristiti fungicide i insekticide koji održavaju ravnotežu razvića kruške
- hemijske mere kao mere koje koriguju nedostatke predhodnih mera.

BOLESTI POVRĆA U PLASTENIČKOJ PROIZVODNJI Bolesti koje se prenose semenom i njihovo suzbijanje

Mica Stajić

Dipl. ing. poljoprivrede

smer zaštita bilja i prehrambenih proizvoda

Veći broj povrtarskih biljaka proizvodi se setvom semena pri čemu se dobija rasad. Da bi povrtarska proizvodnja bila uspešna potrebno je proizvesti zdrav rasad. Uslov je zaštita od parazita koji prouzrokuju poleganje propadanje rasada a prenose se semenom. Paraziti koji se prenose semenom su Phytophthora infestans-plamenjača paradajza, Diaporthe vexans-mrka trulež i pegavost plavog patlidžana, Fulvia fulva-plesnivost lista paradajza, Sclerotinia sclerotium-bela trulež bijlaka, Fusarium solani-fuzariozna trulež paprike, Colletotrichum capsici-antraknoza paprike,

Clavibacter michiganensis spp. michiganensis-bakteriozni rak uvelosti paradajza, Pseudomonas syringae pv. tomato-crna pegavost lišća i krastavost plodova paradajza.

Suzbijanje parazita koji se prenose semenom najuspešnije se ostvaruje kombinovanjem različitih mera kao što su: setva zdravog ne zaraženog semena, setva otpornih sorti, uništavanje obolelih biljnih ostataka i samoniklih biljaka, primena poredreda i dezinfekcija semena vodom i odgovarajućim hemijskim preparatima.

1. Tretiranje (zapašivanje ili potapanje) semena fungicidima na bazi Tirama, Kaptana, Metalaksila i dr. Zapašivanje semena je prilično jednostavan postupak. Seme se zapaši da bi se kasnije preručilo u drugu posudu u koju ostaje

suvišak preparata. Potapanje semena može da se vrši u fungicidima na bazi aktivne materije propamokarb-hidroklorida. seme se potapa.

2. Potapanjem u rastvore i to: -Za sprečavanje bakterijskih oboljenja – seme paprike držati u rastvoru veterinarskog streptomocina 0,1% držati seme 24 časa i nakon toga ga isprati pod mlazom vode 10 min. , prosušiti i sejati.
3. Dezinfekcija semena se vrši i u rastvoru varakine (200ml varakine u 800 ml.vode) u trajanju od 0,5 časova uz stalno mešanje. Nakon toga dobro isprati seme prosušiti i sejati.
4. Dezinfekcija semena se vrši i u vodi na t° od 50°C u vremenskom intervalu 30-40 minuta.
5. Za sprečavanje pojave verticilijuma ili zelenog uvenuća, seme se potopi u 2% akustičnu sodu i tako se drži cele noći (12 časova) nakon toga se ispere pod mlazom hladne vode 10-15 min., prosušiti i sejati.

Bolesti koje se održavaju u zemljištu i njihovo suzbijanje

Veliki broj gljivičnih i bakterijskih bolesti se održava, u zemljištu i na biljnim

Pseudomonas syringae pv. tomato

Phytophthora infestans

Sclerotinia sclerotium

Colletotrichum capsici

Clavi. michi. spp.michi.

Clavi. michi. spp.michi.

Verticillium-albo atrum

Fusarium solani

Fulvia fulva

Ralstonia solanacearum

Fusarium oxysporum f.sp. lycopersici

ostacima, micelijom (Phytophthora capsici-plamenjača paprike, Tanatephorus cucumeris-propadanje ponika i trulež biljaka, Verticillium-albo atrum-verticilozno (zeleno) uvenuće biljaka, Fusarium oxysporum f. sp. lycopersici-fuzariozno uvenuće paradajza, Fulvia fulva-plesnivost lista paradajza, Fusarium solani-fuzariozna trulež paprike, Ralstonia solanacearum-bakteriozno uvenuće biljaka) i u toku vegetacije, posebno u zatvorenom prostoru, nanose ogromne štete velikom broju povrtarskih biljaka. Veliki problem nastaje u plasteničkoj proizvodnji sobzirom da se ove parazitne bolesti održavaju više godina (5-7) u zemljištu, na biljnim ostacima.

Suzbijanje ovih parazita vrši se primenom plodoreda, uništavanjem zaraženih biljnih ostataka-iznošenje iz plastenika i spaljivanje, gajenjem otpornih sorti, setvom zdravog semena, dezinfekcijom opreme, pH zemljišta podešen na 6,5-7, dezinfekcija zemljišta vodenom parom i fungicidima potrebno je da se preparat izmeša sa zemljom do dubine od 8-10 sm.

Jedan od najboljih fumiganata su Basamid granule, preparat se primenjuje 45 dana pre rasađivanja povrća. Primenjuje se 60g/m² preparata. Da bi desjstvo preparata bilo uspešno pre nego što se preparat nanese uniformno na površinu ručno ili mašinski ona mora biti pripre-

mljena (2-3 nedelje pre primene preparata) kao za setvu povrća. Primena preparat se vrši na temperaturi 8-20°C i vlažnost supstrata 60% vodnog kapaciteta (1-2 nedelje pre primene). Nakon nanošenja preparat se inkorporira na dubini od 10-15 cm. Tretirano zemljište se prekrije folijom (ekspozicija 7 dana) nakon ekspozicije ukloniti plastičnu foliju i obraditi zemljište na dubini na kojoj je vršena inkorporacija.

Aeracija (provetranje) zemljišta traje 3-10 dana u zavisnosti od temperature zemljišta. Nakon toga se radi biotest klijavosti i koristi se salata (niče za 3 dana).

Najuspešnije suzbijanje se postiže kombinovanjem svih navedenih mera.

DOMINANTNE MESEČNE CENE PREUZETE IZ BILTENA STIPS

U tabelama predstavljenim u biltenu obrađene su aktuelne klanične cene žive stoke i cene stoke sa stočne pijace, cene voća i povrća sa zelene pijace. Obrađene cene preuzete su iz Nacionalnog izveštaja u okviru STIPS baze podataka.

REPUBLIKA SRBIJA

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

ZBIRNI IZVEŠTAJ - ŽIVA STOKA (klanične cene) 09/01/2017

			C.										Vojvod.		
			Beograd	Branicevski okrug	Mačvanski okrug	Moravički okrug	Nišavski okrug	Pirotski okrug	Podunavski okrug	Pčinjski okrug	Raški okrug	Zaječarski okrug	Šumadijski okrug	Južnobanatski okrug	Srednjobanatski okrug
Bikovi	>500kg	HF	220.00												
		SM	240.00		235.00	240.00	220.00		240.00	240.00	230.00				
Dviske	sve težine	sve rase									180.00		150.00		
Jagnjad	sve težine	sve rase		300.00	250.00		250.00	300.00	270.00		270.00		280.00		300.00
Junad	350-480kg	sve rase			220.00	240.00						230.00			
	>480kg	sve rase		260.00				220.00					220.00	220.00	220.00
Krave za klanje	sve težine	SM	160.00	170.00	140.00			150.00	140.00		160.00	120.00	150.00		
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	130.00	120.00							125.00	90.00	100.00		
Ovca	sve težine	sve rase	130.00	150.00							120.00		120.00		
Prasad	16-25kg	sve rase	200.00	220.00			160.00		220.00		280.00	180.00	210.00	200.00	200.00
Telad	80-160kg	SM		370.00		420.00		360.00	380.00		430.00	420.00	450.00		
Tovljenici	80-120kg	sve rase	165.00	150.00	150.00		140.00		150.00	160.00	150.00	100.00	160.00	155.00	160.00
	>120kg	sve rase		140.00	140.00		120.00				135.00	90.00	130.00		150.00
Šilježad	sve težine	sve rase		200.00							240.00				

ZBIRNI IZVEŠTAJ STOČNA PIJACA 09/01/2017

			C.										Vojvod.	
			Beograd(Obr enovac)	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš(Beljin)	Pirot(Prčevac)	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Čačak	Sombor
Bikovi	>500kg	SM			230.00									
Dviske	sve težine	sve rase	240.00	160.00	130.00								200.00	
Jagnjad	sve težine	sve rase	300.00	280.00	260.00	250.00	300.00	300.00	300.00	300.00	300.00		300.00	270.00
Jarad	sve težine	sve rase		200.00	200.00	230.00	200.00						170.00	220.00
Junad	350-480kg	sve rase							220.00					
	>480kg	sve rase						220.00						250.00
Koze	sve težine	sve rase		125.00		150.00	120.00				140.00			
Krave za klanje	sve težine	HF												140.00
		SM			160.00			150.00	160.00		135.00			150.00
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		100.00	90.00	120.00							130.00	130.00
Ovca	sve težine	sve rase	160.00	130.00	120.00	150.00	150.00			170.00	150.00		130.00	
Ovnovi za priplod	sve težine	sve rase		35000.00	31000.00								20000.00	
Prasad	16-25kg	sve rase	250.00	210.00	270.00	200.00	220.00	240.00	200.00	250.00	210.00	220.00	220.00	230.00
	<=15kg	sve rase	260.00			220.00		240.00		270.00	220.00	230.00	250.00	
Priplodne junice	sve težine	sve rase		150000.00	210800.00									
Priplodne nazimice	sve težine	sve rase			37200.00									40000.00
Telad	80-160kg	SM			340.00			360.00	320.00		380.00			
Tovljenici	80-120kg	sve rase	160.00	160.00	150.00	160.00	160.00			170.00		110.00	160.00	150.00
	>120kg	sve rase		130.00								100.00	160.00	140.00
Šilježad	sve težine	sve rase	240.00		160.00					220.00				

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

ZBIRNI IZVEŠTAJ ZA VOĆE - ZELENA PIJACA

Datum prikupljanja podataka: 09/01/2017

	C.													Vojvod.		
	Beograd(Kale nic)	Beograd(Ska darlija)	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Čačak	Novi Sad	Pančevo	Sombor	
Ananas	250.00					260.00						250.00	250.00			
Banana	150.00	110.00	120.00	110.00	130.00	110.00	100.00	150.00	80.00	100.00	120.00	120.00	150.00		100.00	
Grejpfrut	150.00	130.00	140.00	150.00	130.00	180.00	150.00						150.00			
Grožđe-belo Afuz Ali		150.00														
Jabuka-Ajdared	60.00	50.00			40.00	60.00	60.00	70.00	40.00	50.00	50.00	50.00	60.00		50.00	
Jabuka-Delišes ruž.		70.00			40.00	60.00	60.00	150.00		40.00	60.00					
Jabuka-Delišes	80.00	60.00			40.00	60.00	60.00			40.00	60.00	50.00	80.00			
Jabuka-Greni Smit	70.00	60.00			50.00	60.00	60.00	80.00	50.00	50.00	60.00		80.00			
Jabuka-Jonagold	70.00	60.00			50.00					50.00		50.00				
Jabuka-Melrouz		60.00					60.00									
Jabuka-Mucu					40.00											
Jabuka-ostale	100.00	100.00	50.00	50.00			40.00	40.00		35.00	60.00			80.00	50.00	
Kajsija											600.00					
Kivi	200.00	160.00	140.00	150.00	130.00	130.00	140.00	170.00		100.00		150.00	180.00		140.00	
Kruška-Viljamovka	150.00															
Kruška-ostale	150.00	200.00	130.00	150.00	150.00	120.00		180.00								
Lešnik-očišćen	1100.00	1200.00	1000.00		1000.00	750.00	1000.00	1100.00			1000.00	1000.00	1100.00	1200.00		
Limun	150.00	140.00	150.00	130.00	130.00	140.00	130.00	180.00		120.00	130.00	150.00	150.00	100.00		
Mandarina	150.00	140.00	100.00	130.00	130.00	120.00	150.00	140.00	120.00	120.00	120.00		150.00	80.00		
Mušmula		100.00														
Nar	250.00	170.00			200.00	250.00	150.00									
Nektarina			100.00													
Orah-očišćen	900.00	900.00	850.00	800.00	800.00	750.00	800.00	600.00	700.00	800.00	800.00	700.00	800.00	1000.00	800.00	
Pomorandža	150.00	110.00	80.00	90.00	80.00	100.00	100.00	120.00		80.00	120.00	100.00	130.00	80.00	100.00	
Smokva			550.00													
Smokva-suva	500.00	400.00		500.00	500.00	500.00	450.00	600.00		500.00	600.00	600.00	500.00			
Šljiva-suva	250.00	200.00	450.00	250.00	200.00	350.00	400.00	300.00		300.00	300.00	350.00	300.00			

ZBIRNI IZVEŠTAJ ZA POVRĆE - ZELENA PIJACA

Datum prikupljanja podataka: 09/01/2017

	C.													Vojvod.		
	Beograd(Kale nic)	Beograd(Ska darlija)	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Čačak	Novi Sad	Pančevo	Sombor	
Blitva		40.00		30.00	60.00			30.00	40.00	25.00			40.00			
Brokola		400.00			250.00	300.00	300.00	250.00								
Celer	200.00	200.00	120.00	200.00	200.00	140.00	180.00	150.00	150.00	150.00	140.00		200.00		100.00	
Cvekla	80.00	60.00	50.00	50.00	50.00	50.00	60.00	60.00		50.00	50.00	50.00	70.00		60.00	
Karfiol		250.00		120.00				200.00	200.00				250.00		140.00	
Kelj		150.00		80.00	100.00											
Kelj pupčar		300.00			200.00											
Krastavac-salatar		250.00			150.00	280.00	200.00			280.00						
Krompir-beli	100.00	60.00	40.00	30.00	50.00	40.00	45.00	40.00	50.00	40.00	40.00	30.00	60.00			
Krompir-crveni	100.00	60.00	40.00	30.00	40.00		45.00	40.00		40.00	40.00	30.00	60.00		40.00	
Kupus	50.00	40.00	25.00	30.00	30.00	35.00	30.00	30.00		40.00	30.00		50.00			
Luk beli	800.00	800.00	470.00	700.00	600.00	700.00	400.00	500.00	700.00	500.00	500.00	500.00	800.00			
Luk crni	100.00	80.00	35.00	50.00	40.00	45.00	40.00	40.00	50.00	40.00	40.00	60.00	80.00		50.00	
Luk crni-miadi					30.00	35.00	30.00	35.00		20.00						
Paprika-Babura	400.00	300.00			350.00											
Paprika-ijuta		500.00			30.00	500.00		300.00		500.00			800.00			
Paprika-ostala	400.00	300.00								300.00						
Paprika-šilja	400.00	300.00														
Paradajz	250.00	250.00			150.00	180.00				80.00			250.00			
Paradajz-chery	500.00	500.00														
Pasulj-beli			200.00	250.00	250.00	240.00	300.00	250.00	250.00	250.00	260.00	200.00		250.00	280.00	
Pasulj-beli	380.00	300.00								250.00			400.00			
Pasulj-beli tetovac	400.00	300.00			250.00					250.00						
Pasulj-šareni	400.00	300.00			220.00		260.00	280.00				250.00		250.00		
Pasulj-žuti	400.00	300.00			300.00							300.00				
Patlidžan		300.00														
Paškanat	200.00	200.00		200.00	200.00	150.00	180.00	150.00		100.00	140.00		200.00			
Peršun-korenaš	200.00		140.00	200.00	200.00	160.00	180.00	150.00			140.00	250.00	200.00	150.00		
Peršun-lišćar		30.00			30.00	25.00	20.00	30.00		20.00						
Pečurke-sampinjoni	250.00	200.00	180.00	250.00	250.00	170.00	220.00	200.00		200.00	210.00	200.00	220.00	200.00		
Praziluk	100.00	100.00	90.00	80.00	100.00	110.00	120.00		120.00	100.00	90.00	60.00	100.00			
Ren	600.00	600.00	50.00		350.00		400.00					700.00				
Rotkva			50.00		50.00	50.00	60.00					50.00				
Rotkvica							30.00			20.00						
Spanać							200.00			200.00						
Tikvice	300.00	250.00					220.00						300.00			
Zelen	70.00	70.00			50.00								70.00			
Zelena salata		80.00			50.00	45.00	40.00			30.00	40.00		80.00			
Šargarepa	100.00	80.00	50.00	60.00	50.00	50.00	60.00	50.00		50.00	50.00		80.00	80.00	50.00	

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE REPUBLIKE SRBIJE

Jačanje poljoprivredno prerađivačkih kapaciteta i stvaranje dodate vrednosti

Prva sednica Komisije za davanje saglasnosti za investicione planove u postupku ostvarivanja prava prvenstva zakupa poljoprivrednog zemljišta na duži vremenski period, održana je, 11. januara 2017. godine.

Komisija, koju čine ministar poljoprivrede i zaštite životne sredine Branislav Nedimović, ministar privrede Goran Knežević, ministar finansija Dušan Vujović, specijalni savetnik ministra poljoprivrede, prof. dr Dragan Milić i pomoćnik ministra poljoprivrede Nenad Katić, usvojila je Poslovnik o radu Komisije, imenovala za sekretara komisije Marka Majstorovića i usvojila izveštaj Uprave za poljoprivredno zemljište.

Ideja ostvarivanja prava prvenstva zakupa poljoprivrednog zemljišta, kažu u Komisiji, je jačanje poljoprivredno prerađivačkih kapaciteta i stvaranje dodate vrednosti. Na taj način Komisija će pokušati da pokrene direktne domaće i strane investicije u poljoprivredu i prehrambenu industriju.

Ministarstvo poljoprivrede priprema pomoć za najugroženija seoska domaćinstva u Ivanjici

Ministarstvo poljoprivrede i zaštite životne sredine zatražilo je od Direkcije za robne rezerve da se u što kraćem roku pripremi stočna hrana kao pomoć najugroženijim seoskim domaćinstvima opštine Ivanjica. Usled vanrednog stanja koje je u ovom području izazvao visoki snežni pokrivač, opština Ivanjica obratila se za pomoć Ministarstvu poljoprivrede i zaštite životne sredine, kako bi se obezbedila hrana za oko 4000 ugroženih grla goveda.

Stočna hrana bi na molbu nadležnih u opštini Ivanjica, pre svega bila upućena mesnim zajednicama Brusnik, Ostatija, Devići, Pridvorica, Srednja Reka, Kušići, Brezova, Moćioci i Osonica, koje su u ovom trenutku najugroženije, a gde živi najveći broj stanovnika koji se bavi stočarstvom.

U Opštini Ivanjica je u utorak, 10. januara 2017. godine, proglašeno vanredno stanje zbog problema koje je sneg izazvao u višim predelima opštine i nemogućnosti da se pročiste svi lokalni i nekategorisani putevi.

AKTIVNOSTI POLJOPRIVREDNE SAVETODAVNE I STRUČNE SLUŽBE VRANJE

Poljoprivredna savetodavna i stručna služba Vranje je u prethodnom mesecu pružila veliki broj saveta poljoprivrednim proizvođačima, što direktnim kontaktom (obilaskom – na poljoprivrednom gazdinstvu kao i u službi), kao i putem radionica, obilazaka zemljoradničkih zadruga, udruženja, neformalnih grupa, obilaska oglednih gazdinstava, putem medija (elektronskih i pisanih), lokalnih biltena, portala PSSS i telefona. Sve informacije iz oblasti poljoprivrede, kako stručne, tako i u vezi aktuelnih dešavanja u poljoprivredi – mera Agrarne politike Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije zainteresovani mogu dobiti dolaskom u službu, na telefone savetodavaca i službe, e-mailom, SMS porukama ili na zvaničnom sajtu Poljoprivrednih savetodavnih i stručnih službi Republike Srbije www.psss.rs, odnosno sajtu Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine Republike Srbije www.mpzss.gov.rs

PROMOCIJA PORTALA www.agroponuda.com

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite internet stranicu www.agroponuda.com. Uz pomoć Poljoprivredne savetodavne i stručne službe Vranje možete kao i sada svoje proizvode blagovremeno ponuditi Berzi poljoprivrednih proizvoda Srbije – Agroponuda na sajt www.agroponuda.com.